

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวคิดและบทบาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ รัชต์ ที่มีต่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เพื่อที่จะศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาในด้านประวัติศาสตร์ (historical approach) เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงในเรื่อง “แนวคิดและบทบาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ รัชต์ ที่มีต่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จำเป็นต้องศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ดังกล่าว การเสนอเรื่องจึงต้องใช้วิธีพรรณนา (description) และวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ (historical analysis) ประกอบกันไป เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงเหตุการณ์ตามลำดับที่เกิดขึ้น

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จำเป็นต้องศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ดังกล่าว การเสนอเรื่องจึงต้องใช้วิธีพรรณนา (description) และวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ (historical analysis) เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงเหตุการณ์ตามลำดับที่เกิดขึ้น และใช้กรอบแนวคิดทางรัฐศาสตร์ประกอบกันไปในการวิเคราะห์

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อเขียนวิจัยเรื่องนี้ ผู้เขียนต้องอาศัยเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นเอกสารชั้นต้น (primary source) และเอกสารชั้นที่สอง (secondary source) ซึ่งผลงานวิจัยนี้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากเอกสารชั้นรองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับการสังเคราะห์จากนักวิชาการมาในระดับหนึ่ง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร (document research) มาทำการศึกษาวิเคราะห์โดยอาศัยแนวความคิดและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ อาทิเช่น แนวคิดอำนาจนิยม แนวคิดจิตวิทยาการเมือง แนวคิดเรื่องบทบาท และแนวคิดเรื่องการพัฒนาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้วสรุปเป็นรายงานผลการวิจัยเรื่องนี้ออกมาได้ในท้ายที่สุด

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (document research) โดยศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลจากรายงาน ผลการวิจัย หนังสือ บันทึกลง ตำรา วิทยานิพนธ์ เอกสารทางราชการ รายงานผลการสัมมนา รายงานของสมาคมวิชาชีพ รายงานในหนังสือพิมพ์ ข้อมูลในเว็บไซต์ต่าง ๆ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุก ๆ ด้านผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย สถิติข้อมูล และวิทยานิพนธ์ ที่มีผู้ศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งก็ยังมีผู้ให้ความสนใจอยู่ โดยรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เขียนได้ใช้เวลาค้นคว้าในห้องสมุดต่าง ๆ อาทิ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์ หอสมุดประชาชนจังหวัดขอนแก่น หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น และหอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น นอกจากนั้นยังได้อาศัยบทความหรือความเห็น ตลอดจนนำเอาข้อคิดเห็นของท่านเหล่านั้นที่ได้เขียนลงไว้ในหนังสือต่าง ๆ รวมทั้งนำเอาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งปรากฏอยู่ในราชกิจจานุเบกษามาประมวลเขียน รายงานผลการวิจัยเรื่องนี้ออกมาได้ในท้ายที่สุด โดยการเน้นบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของปรากฏการณ์ เวลาพูดถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (social and cultural context) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เหตุการณ์หนึ่ง ๆ เกิดขึ้น นักวิจัยเชิงคุณภาพหรือนักวิจัยเชิงมานุษยวิทยาไม่อาจจำกัดความสนใจในการเก็บข้อมูลไปที่ตัวข้อมูลหลักโดยไม่สนใจข้อมูลอื่นที่แวดล้อมอยู่ได้ เพราะบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดแบบแผนและลักษณะของข้อมูลหลัก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการ นำข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสารมาวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิด (conceptual framework) อันได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเผด็จการอำนาจนิยม, แนวคิดจิตวิทยาการเมือง แนวคิดเรื่องบทบาท แนวคิดเรื่องการพัฒนาการเมือง และแนวคิดเรื่องการพัฒนา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยายพรรณนา โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ถึงสาเหตุ ความเป็นมา และสภาพแวดล้อมของแนวคิดและบทบาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีต่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น ได้แยกวิเคราะห์ในบริบทของ ปัจจัยภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออันได้แก่ ความยากจน สภาพภูมิศาสตร์ที่ไม่เอื้ออำนวย ปัญหาการด้อยโอกาสทางการศึกษา ส่วนปัจจัย

ภายนอก ซึ่งหมายถึงภัยคุกคามจากต่างประเทศคือคอมมิวนิสต์ ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา และแรงกดดันของธนาคารโลก และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชาติกำเนิด อุปนิสัย การศึกษา และเพื่อน รวมถึงการก่อกวนเกลตาทางการเมือง โดยอาศัยแนวคิดเรื่องของอำนาจนิยมและจิตวิทยาการเมืองในการวิเคราะห์ประเด็นนี้

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ถึงแนวคิดและบทบาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ที่มีต่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมองถึงเนื้อหาสาระของแนวคิดของท่านจอมพลนำไปสู่บทบาททางการเมืองในการนำภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ยุคแห่งการพัฒนาอย่างมีระบบ ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 การก่อตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยแนวคิดเรื่องการพัฒนาอธิบายความเป็นไปในประเด็นนี้

ส่วนสุดท้าย วิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแนวคิดและบทบาททางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งที่เป็นประโยชน์ และที่ก่อให้เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง